

Het Linnaeusklokje

KNNV afdeling Noordwest-Veluwe

2024 nummer 2 mei-augustus

*Ontdek
beleef
bescherm*

Van de bestuurstafel

Volkert Bakker opende het Linnaeusklokje van januari met het goede nieuws dat er weer sprake is van *een bestuurstafel met bestuursleden!* Eén van die nieuwe bestuursleden is ondergetekende, Maryke Mak (spreek uit: Marieke). De algemene ledenvergadering van 24 februari heeft mij aangewezen als uw nieuwe penningmeester. In deze vergadering werd Wilma Heijblom benoemd als algemeen bestuurslid. Twee nieuwelingen dus.

Even kort mijn personalia. Ik ben 65 jaar, woon in Harderwijk met mijn echtgenoot. Wij hebben drie volwassen kinderen en sinds half februari ook een kleindochter. Wie mij googelt zal vooral twee zaken vinden: het secretariaat van het ENW, het Expertise Netwerk Waterveiligheid, bij Rijkswaterstaat, dat is mijn werk. En als tweede de collecte van Amnesty International. Bij de lokale werkgroep Harderwijk en de collecte aldaar ben ik al sinds 1991 en 2003 betrokken. En bij het nemen van de proef op de som zag ik dat Google mij ook al met de KNNV in verband brengt!

Hoe ben ik bij de KNNV Noordwest-Veluwe terechtgekomen? Relatief jong werd ik al lid van Natuurmonumenten. Ik was graag buiten, fietste en wandelde graag in de natuur, toentertijd de omgeving van de Krimpenerwaard. Heel veel later ging ik met mijn jongste zoon meedoen aan de Natuurwerkdagen en dat buiten klussen vond ik heerlijk. Toen diezelfde zoon de opleiding Milieukunde ging doen aan Saxion Hogeschool in Deventer, nam zijn belangstelling voor de natuur toe en werd hij lid van de KNNV. Hij werd jeugdlid (eerste en enige van de afdeling tot nu toe) en maakte zijn moeder later huisgenootlid. Ik denk dat er weinigen zijn die op zo'n bijzondere manier binnengekomen zijn! Toen zoonlief het huis verliet, heb ik mij bij toenmalig penningmeester John Smal netjes als gewoon lid laten registreren. Aanleiding om lid te worden was mede de Werkgroep Landschapsbeheer. Daar ben ik op een gegeven moment aan de slag gegaan en dat doe ik nog steeds met heel veel plezier.

Ik moet bekennen dat ik geen bijzondere kennis van de natuur heb. Mijn belangstelling ligt vooral bij het grote geheel, zeg maar de landschappen, en ook wel bij planten en enigszins bij vogels. Ik wil vooral graag weten wat ik om mij heen zie. Als ik over ongeveer anderhalf jaar met pensioen ben, hoop ik meer tijd te hebben om te wandelen en fietsen en vooral om vaker stil te kunnen staan. Hoewel heel veel landschappen mooi zijn (en we hebben er véél in Nederland), gaat mijn hart toch het snelste kloppen van de Zwitserse Alpen. Komende zomer hoop ik weer twee weken over de bergpaden van het Berner Oberland te lopen.

Hierboven noemde ik al even de Werkgroep Landschapsbeheer. Het goede nieuws gaat door, want coördinator Aart

Brons krijgt waardige opvolging in de personen van Lourens de Wolf en zijn vrouw Arina. Lourens is al lang van de partij en Arina sinds een paar jaar. Beiden vinden het landschapsbeheer leuk en zinvol en hebben besloten, na enig plussen en minnen, om de coördinatietak op te pakken. Daar zijn wij dus heel blij mee.

Om de goed-nieuws-trend te kunnen doorzetten, zouden we ook nog graag een of twee extra bestuursleden, een coördinator plantenactiviteiten en een cursuscoördinator willen verwelkomen. De sfeer is goed en vele handen maken licht werk, dus aarzel niet en vraag ons gerust om informatie.

Dan nog wat echte bestuurszaken. Op 24 februari was de Algemene Ledenvergadering in het Dorpshuis te Hierden. Aan de orde kwamen de gebruikelijke dingen als jaarverslag en financiën van het voorgaande jaar, en de plannen voor het komende (huidige) jaar 2024. Ook werd afscheid genomen van aftredend bestuurslid Ati Vijge, maar zij beloofde in haar dankwoordje gelukkig dat zij geen slapend lid wordt en zich voor de vereniging zal blijven inzetten. Ook enkele andere actieve leden werden bedankt. Een bijzonder agendapunt was de statutenwijziging. Het bestuur had de statutenwijziging voorbereid en alle voorstellen werden door de vergadering geaccepteerd. Maar ... voor een aanpassing van de statuten dient ten minste twee derde van de leden van een afdeling aanwezig te zijn en dat was niet het geval. Daarom was er op 25 maart een tweede algemene ledenvergadering om het voorstel voor de wijziging van de statuten te bespreken. Toen kwam de zaak rond. Deze vergadering was in De Witte Heide in Ermelo en werd heel praktisch gekoppeld aan het tweede coördinatorenoverleg van dit jaar. Een notariskantoor dat door de landelijke KNNV geregeld is, zal ervoor zorgen dat de nieuwe statuten rechtsgeldig worden. Op onze website zijn ze dan te vinden bij de ANBI-stukken.

Ik wens iedereen een fijn voorjaar en fijne zomer met veel KNNV-activiteiten! Ondertussen zal ik (ook) de financiën op orde houden.

Maryke Mak

Foto voorpagina

Deze foto is gemaakt op 27 februari 2024 in het bosgebied rond de Hierdense Beek bij Hulshorst. De fotograaf is Wim Zuurveld. De Hierdense beek was toen door de vele regen van de weken daarvoor op heel veel plaatsen buiten zijn oevers getreden en had grote delen van het bosgebied onder water gezet. De foto laat een stuk bosgebied zien dat onder water stond.

BESTUUR

Voorzitter	Volkert Bakker	voorzitter@noordwestveluwe.knnv.nl	424293
Secretaris	vacant	secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl	
postadres		Schaapskamp 9, 3849 PS Hierden	553229
Penningmeester	Maryke Mak	penningmeester@noordwestveluwe.knnv.nl	06 14156580
Bestuurslid	Gerhard Weigand	gerhard@weigand.nl	553229
Bestuurslid	Wilma Heijblom	heijblom@caiway.nl	419711

WEBSITE

		https://noordwestveluwe.knnv.nl	
Webmaster en nieuwsbrief	Dineke de Visser	webmaster@noordwestveluwe.knnv.nl	
Nieuwsbrief	Anne-Marie Fondse	jmfondse@gmail.com	557276

REDACTIE

Redactieadres	Nico de Jong	klokje@noordwestveluwe.knnv.nl	06 84630410
Bezorging	Flory Eibrink	f.eibrink@gmail.com	415931
Activiteitencoördinator	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
Ledenadministratie	Nico de Jong	leden@noordwestveluwe.knnv.nl	06 84630410

Indien u uw contributie niet per automatische incasso betaalt, wilt u die dan voor 1 maart overmaken?

Voor zover u zelf een automatische overschrijving hebt geregeld, wilt u die dan bijtijds aanpassen?

Contributie 2024: leden € 36,25 , huisgenootleden € 18,50, jeugdleden € 22

IBAN: NL37 TRIO 0338 9474 42 t.n.v. KNNV afd. Noordwest-Veluwe

Onze KNNV-afdeling is een ANBI. Een donatie aan onze KNNV is dan ook in principe - binnen bepaalde regels - fiscaal aftrekbaar.

Een opzegging van het lidmaatschap dient tenminste twee maanden voor aanvang van het nieuwe kalenderjaar schriftelijk of per e-mail door het bestuur te zijn ontvangen.

Netnr: 0341

Coördinator fotografiewerkgroep Camera Natura	Wilma Stoof	w.stoof@planet.nl	419493
Coördinator werkgroep landschapsbeheer	Aart Brons	aartbrons@upcmail.nl	561389
Coördinator paddenwerkgroep	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
	Lynn Knossen	lynnknossen@gmail.com	558391
Coördinator plantenactiviteiten	vacature	p.pfaff38@gmail.com	06 10358554
Coördinator promotieactiviteiten	Hanneke Schraven	hanneke.schraven@icloud.com	06 44995221
Cursuscoördinator	Peter Pfaff	cursus@noordwestveluwe.knnv.nl	06 10358554
Coördinator vlinderwerkgroep	Peter Pfaff	p.pfaff38@gmail.com	06 10358554
Coördinator vogelactiviteiten	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
Coördinator paddenstoelenact.	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
	Annemarie Kooistra	aekooistravroegop@hotmail.com	557545
Coördinator werkgroep natuurgegevens	Lex Groenewold	a.w.groenewold@hetnet.nl	561741
Coördinator werkgroep wandelen	Emke van Hemert	wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl	06 44140532

Kopij

Kopij voor Het Linnaeusklokje 3-2024 graag vóór 1 augustus 2024 mailen naar de redactie:

klokje@noordwestveluwe.knnv.nl.

Een overzicht van wensen voor het aanleveren van kopij kan bij de redactie worden aangevraagd.

Sijsjes en Groenlingen op en rond het aangeboden voedsel en de er-naast staande Koreaanse fijnspar, foto Nico de Jong

Kieskeurige tuinvogels

In een en dezelfde Europese Unie bestaan er grote verschillen in de houding van mensen ten opzichte van kleine vogeltjes. In landen als Frankrijk en Italië zijn er nog steeds mensen die Huismussen, Fitissen en Ortolanen als een leukernij beschouwen. In Nederland zien we steeds meer mensen die liever met camera's op deze vogeltjes jagen. En steeds meer tuin- en balkonbezitters installeren daartoe voedselgelegenheden voor de gevederde vriendjes.

Soorten in een rustige woonwijk

Ook wij hebben nu al een aantal jaren cilinders en huisjes voor zaden in de tuin die geregeld gevuld worden met vogelvoer. We hadden al snel vernomen dat je het beste zwarte zonnepitten kunt geven als je Groenlingen wilt bewonderen. Welnu, dat blijkt te werken. Ze hadden het al heel snel door en zitten meestal in grote aantallen aan de maaltijd van zonnebloemzaden. Vrijwel steeds krijgen ze gezelschap van Koolmezen, Pimpelmezen en Boomklevers en wat minder frequent is ook de Appelvink van de partij, met name in de winter. Uitsluitend in de winter komen er grote aantallen Sijsjes en soms Kepen. Minder regelmatig zien we Vinken en Kuifmezen. De Roodborst, de Winterkoning en de Heggemus vertonen zich ook zeer regelmatig maar dan niet of zeer zelden bij de voedercontainers. Zij scharrelen meer op de grond eronder om het gemorste afval te controleren op eetbare resten. Merkwaaardig genoeg zien we nooit een Huismus in de tuin terwijl deze toch wel in de straat in naburige tuinen gevonden wordt. Een tweede soort die volop om ons heen maar nooit in de tuin gezien wordt, is de Goudvink. Hetzelfde geldt voor de Goudhaan, die ondanks het ontbreken van naaldbomen toch af en toe in de buurt is. Wij kunnen daar nog geen verklaring voor bedenken.

Grote bonte specht mannetje bij een vetblok met insecten, foto Nico de Jong

Nog een voor ons onverklaarbare soort is de Turkse tortel die jaren geleden onze tuin meed. Echter, toen de hele tuin op de schop ging en opnieuw werd ingericht, vonden zij klaarblijkelijk hun tijd gekomen en sindsdien komen ze regelmatig terug, ook nu de tuin allang niet meer nieuw is. Soms hangen we ook vetblokken op, liefst met meelwormen of andere insecten. Daar komen, naast de genoemde, dan weer andere soorten op af: Grote bonte specht, Merel, Spreeuw, Zanglijster, Kauw, Zwarte kraai, Gaai en Ekster.

Voedselvoorkeur

Zoals gezegd, voederen wij meestal geen andere zaden dan zwarte zonnebloemzaden. Kennelijk raken 'onze' vogels daaraan zo gewend dat ze andere voedersoorten versmaden. Soms krijgen we wel eens een zakje cadeau, bijv. andersoortige zaden of alleen de kernen van zonnebloemzaden, waardoor je minder last hebt van restanten eronder die kunnen gaan kiemen. Vogels hebben geen lange tanden maar anders zouden ze hooguit daarmee ervan eten.

Ook met vetblokken hebben wij wel eens geëxperimenteerd door verschillende typen aan te bieden: met zaden, naturel of

De voederpaal met daarachter de heg van links Sneeuwbal en rechts Laurierkers, foto Nico de Jong

Sneeuwbal, foto Nico de Jong

met bessen. Ook die gaan veel langzamer op dan de bovengenoemde typen.

Vluchtplaatsvoorkeur

Het succes van een paal met voedselcontainers hangt ook samen met de nabijheid van vluchtgelegenheden. Kleine vogels zijn nu eenmaal altijd op hun hoede. Terecht natuurlijk, want er kan altijd zomaar een hongerige sperwer voorbijkomen, die zich uitsluitend kan voeden met de verliezers onder de prooisorten. Tot 2021 hadden wij een steeds hogere Koreaanse fijnspaar er pal naast staan, die dan ook vrijwel veel vogeltjes in zijn takkenstructuur verborg. Nu die 'kerstboom' verdwenen is, zijn ze aangewezen op een hoge heg die iets verder weg staat. Die heg bestaat uit een combinatie van links een *Viburnum rhytidophyllum*, een groenblijvende Sneeuwbalsoort, en rechts een rijtje Laurierkers, *Prunus laurocerasus*. Nu blijkt dat de vogels bij alarm, wat in zo'n tuin uiteraard vaak voorkomt, vrijwel altijd vluchten naar de verder weg staande Sneeuwbal en daarbij de Laurierkers voorbijvliegen. Klaarblijkelijk is de structuur van bladeren en takken van beide soorten zodanig verschillend dat ze het risico nemen iets verder te vliegen.

Deze zitjes gebruiken de vogels het liefst, foto Nico de Jong

Laurierkers, foto Nico de Jong

Zitplaatsvoorkeur

Wij hebben aan de paal twee cilinders hangen met verschillende 'zitplaatsen'. De langwerpige zwarte hebben veruit de voorkeur. Pas als die cilinder leeg of bijna leeg is, wordt de andere cilinder, met kennelijk minder comfortabele 'eetkamerstoelen', frequenter bezocht. Ook dit geldt voor alle genoemde vogelsoorten. Daarbij gaan we er wel even vanuit dat de dieren geen voorkeur voor kleur hebben maar dat het echt om de vorm gaat. Niet helemaal wetenschappelijk dus.

En welke les leren we uit dit verhaal? Alleen de zorgvuldige waarnemer is in staat het iedereen naar de zin te maken.

Deze zitjes zijn duidelijk minder comfortabel, foto Nico de Jong

Verlagen

Foto Henk Jager

Op zoek naar de eitjes van de Sleedoornpage

woensdagmorgen 24 januari 2024

Op een zeer winderige woensdagochtend gingen we enthousiast op zoek naar eitjes van de Sleedoornpage in Nunspeet. Met wel 11 paar ogen zou dat toch zeker moeten lukken. En ja hoor, bij het eerste sleedoornstruikje dat we onderzochten, was het al raak! Een eitje! En weldra volgden er meer. We zochten op verschillende plekken in Nunspeet en kwamen op een totaal van 45 eitjes uit aan het einde van de ochtend. Zeer tevreden, maar ook verkleumd door de harde wind, konden we bijkomen met een kop dampende soep aan de Zuiderzeestraatweg!

De eitjes van de Sleedoornpage zijn piepklein, net een speldenknopje en wit met een blauwe waas. Ze zijn te vinden in een okseltak van de sleedoornstruik. Hierdoor vallen ze toch wel op tegen de donkere achtergrond van de takken. Als je de eitjes door een loepje bekijkt, zijn ze mooi rond, rondom cirkelvormig ingekerfd met in het midden een gaatje. Hier zal het piepkleine rupsje uit tevoorschijn komen in het voorjaar. Vanaf juli kruipen de eerste vlinders uit hun pop.

De Sleedoornpage is altijd lastig waar te nemen omdat deze zo verborgen leeft. Vaak vliegt de soort rond de toppen van struiken. Vandaar het vaststellen en voorkomen van de soort via het tellen van de eitjes. De vlinder is namelijk zeldzaam en staat op de Rode Lijst als bedreigd! Hij komt, naast een aantal andere locaties door Nederland heen, langs de randen van de Veluwe voor. Best bijzonder dus, dat er een populatie

Foto Lydia Berghuis

van de sleedoornpage al jaren in Nunspeet gevestigd is. Wat zou het geweldig zijn als de soort zich zou uitbreiden in die omgeving. Reden genoeg om in de winter een sleedoornstruik eens nader te onderzoeken!

Betty Dekker

Dagexcursie Zuidpier IJmuiden en Kennemermeer/strand

zaterdag 9 maart 2024

Met vijf personen vertrokken we om negen uur vanuit Ermelo en Harderwijk met bijzonder mooi weer. We begonnen de voettocht vanuit een strandrestaurant met zicht op het strand en de Zuidpier van IJmuiden. Er waaide een stevige oostenwind, wat de wandeling op de pier aangenaam maakte maar helaas veel zeevogels (zoals Jan van Genten) onzichtbaar ver op zee bracht. Allereerst liepen we langs de jachthaven waar alleen een paar Futen te zien waren. Ook vlogen steeds Aalscholvers over de haven. Goed kijken maakte ons duidelijk dat dit steeds Gewone en geen Kuifaalscholvers waren. Op de stenen langs de kust groepeeren Drieteenstrandlopers zichtbaar. Langs de kuststrook van de pier veel Steenlopers en af en toe een aantal Paarse strandlopers. Een groep vissers van een lokale hengelsportclub vertelde dat zij een viswedstrijd hielden. De

Foto Hans Fondse

vangst was tot dat moment nog heel beperkt. Ook viel op dat het laatste deel van de pier door de golven hevig beschadigd was. Enorme betonblokken waren van de pier in zee gekomen. Ook veel beschadigingen aan de weg van de pier. Steeds zagen we de gebruikelijke vogels als Paarse strandlopers, Steenlopers, Scholeksters en Oeverpiepers langs de pier. Na een wandeling van enkele kilometers kwamen we dan bij het vuurtorentje aan het eind van de pier. Hier werd in de zon en uit de wind lunchpauze gehouden. Teruggelopen stopten we weer in het strandrestaurant. Wie energie over had, maakte nog een wandeling langs het Kennemermeer. Op het water een tiental Kleine mantelmeeuwen die zichzelf voortdurend aan het wassen waren. Mogelijk al baltsgedrag? Naast een enkele Tafeleend was er niet veel te zien. In de zon erg mooi overal bloeiend Klein hoefblad. Om vier uur aanvaardden we de terugtocht. Na een periode met harde westenwind is het aantal zeevogels groter; met storm is het absoluut verboden de pier op te gaan! Dankzij het mooie weer toch een geslaagde excursie.

Hans Fondse

Vacatures

Het afgelopen jaar hebben we gelukkig veel vacatures kunnen opvullen, maar dat is nog niet met alle vacatures gelukt. We zijn nog op zoek naar een bestuurslid, dat een aantal secretariaten wil oppakken, een coördinator voor de plantengroep en een cursuscoördinator.

Bestuurslid

We zoeken iemand die mee wil doen in het bestuur (6-8 vergaderingen per jaar) en die de post en e-mails van het secretariaat wil gaan bijhouden. Het is erg leuk werk, want je zit in het hart van de vereniging en weet overal van. Ati heeft het de afgelopen periode gedaan en heeft er veel plezier aan beleefd. We zijn nu met z'n vieren in het bestuur, maar vijf geeft net een bredere basis, waardoor we de werkzaamheden beter kunnen verdelen.

Coördinator van de plantengroep

In overleg met de leden van de groep een programma voor een aantal excursies of lezingen opstellen en zorgen voor de uitvoering van dat programma. Je hoeft zelf geen diepgaande kennis te hebben van planten, maar je moet het natuurlijk wel leuk vinden en goed kunnen organiseren.

Peter Pfaff is nu coördinator van de vlindergroep en heeft zich opgeworpen om dit er bij te doen. Maar natuurlijk wel met de gedachte dat dit tijdelijk zou zijn. Wie meldt zich aan?

Cursuscoördinator

We hopen dat er iemand is, die de organisatie van de cursussen van ons wil overnemen. Je hoeft zelf geen cursussen te geven, maar het is wel de bedoeling dat je zorgt voor de planning en de uitvoering.

We vinden dit een zodanig belangrijk onderdeel van de vereniging, dat we dit nu vanuit het bestuur doen. Maar ook wij hopen dat dit tijdelijk is.

Voor alle vacatures geldt: als je er meer van wilt weten, vraag gerust bij ons door.

Namens het bestuur,
Volkert Bakker

Het zou zomaar kunnen dat deze plant er inmiddels niet meer staat, op voorwaarde dat deze rups en zijn soortgenoten flink hun best hebben gedaan. Het is de rups van een Kroonvogeltje, een zeer algemene nachtvlindersoort, gefotografeerd door Ati Vijge op 8 oktober 2015.

Opstapplaatsen voor excursies

Harderwijk: Slingerbos, een zijweg van de Oranjelaan bij het Shell-station iets voorbij nummer 12 tegenover de fietsenstalling van het Korfbalveld. Voor navigatie: Slingerbos 12, Harderwijk

Ermelo: parkeerterrein hoek Groeneweg/Dirk Staalweg voor het Kerkelijk Centrum

Voor de fietstochten is er één startplaats: het VVV-kantoor in Ermelo, Stationsstraat 20, 3851 NH.

Bij twijfel over het doorgaan van excursies, b.v. in verband met het weer, wordt men geadviseerd het Gastenboek op de website te raadplegen.

Staat deze plant er nog?

Onder deze titel beoogt Floron de groeiplaatsen van een aantal zeldzame plantensoorten te actualiseren. Dat doet ze door heel gericht te gaan zoeken op oude vindplaatsen. Het gaat vaak om zeldzame soorten van de Habitatrichtlijn, zeer zeldzame soorten en soorten die op de Rode Lijst in de categorie 'ernstig bedreigd' vallen. Daarnaast zijn recent nieuw gevonden plantensoorten opgenomen en enkele invasieve exoten met een beperkt verspreidingsgebied.

Actuele, gedetailleerde gegevens van deze soorten zijn van groot belang om de trend te kunnen volgen. Onze plantengroep van de KNNV helpt daarbij graag een handje mee. Komend seizoen gaan we proberen een aantal plantensoorten in onze eigen regio te herbevestigen. Uiteraard niet alleen die ene zeldzame soort, maar natuurlijk noteren we tegelijkertijd alles wat we tegenkomen. Zo dragen wij ons steentje weer bij aan het inzicht in de soorten rijkdom in ons gebied en spijkeren we ook onze eigen plantenkennis weer bij.

Doet u een keer met ons mee? Ervaring is niet vereist. De activiteiten kunt u terugvinden in het programma verderop in dit blad.

Peter Pfaff

Excursies en avonden

Staat deze plant er nog?

donderdagmorgen 25 april 2024, ½ dag
Vertrek Harderwijk 9.00 uur, Ermelo 9.15 uur.

In de omgeving van Ermelo en Putten gaan we op zoek naar de Kleine Valeriaan en/of de Trosbosbes. Uiteraard noteren we ook alle plantensoorten die we tijdens deze zoektocht tegenkomen. Met elkaar dragen wij ons steentje weer bij aan het inzicht in de rijkdom aan planten in ons gebied en spijkeren we ook onze plantenkennis weer bij. Zie ook de bijdrage elders in dit blad. Opgeven uiterlijk maandag 22 april bij Peter Pfaff p.pfaff38@gmail.com.

Speuren naar de Beekrombout

woensdag 1 mei 2024, hele dag
Vertrek 9.00 uur Ermelo, 9.15 uur Harderwijk

De Beekrombout was lange tijd een erg zeldzame libellensoort in Nederland. Vanaf 2000 echter laat de Beekrombout in heel Oost- en Zuid-Nederland een spectaculaire comeback zien. Dit is voor een belangrijk deel te danken aan de verbeterde waterkwaliteit in combinatie met ecologische (beek) herstelmaatregelen. Vandaag gaan we op zoek naar deze soort in het stroomgebied van de Berkel, meer in het bijzonder bij het plaatsje Rekken. Het is een eindje rijden dus we maken er een dagexcursie van. Als we de soort hebben gezien en wellicht ook gefotografeerd, bezoeken we nog een ander leuk insectenrijk gebiedje in deze fraaie omgeving. Opgeven uiterlijk zondag 28 april bij Peter Pfaff p.pfaff38@gmail.com.

Wandelen met oog voor de natuur: Harderbos

woensdag 8 mei 2024
Vertrek: Ermelo 8:30 uur
Vertrekpunt wandeling: parkeerplaats TOP Harderbos, Strandweg, Biddinghuizen

Foto Martin van Hemert

Vertrektijd wandeling: 9:00 uur
Een avontuurlijke wandeling in het Harderbos: een hangbrugje, een trekvlot en kleine moerassen. We kuieren langs graspaden, vogelrijke waterpartijen, rietlanden en jonge bossen. Het bosgebied is aangelegd op de vette klei van de voormalige Zuiderzee. De bodem kan drassig zijn, dus trek stevige schoenen aan. We hebben geen horeca onderweg. Opgeven via de website. Inlichtingen bij Martin en Emke van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Dagexcursie Biesbosch

zaterdag 11 mei 2024
Vertrek: Ermelo 8.00 uur, Harderwijk 8.15 uur
In eerste instantie rijden we via A28 en A27 naar Werkendam, daarna via de Dijkgraaf den Dekkerweg en de Bandijk naar het gemaaltje van de Deeneplaat. We rijden een aantal kilometers langs de Nieuwe Merwede waar we regelmatig zullen stoppen om vogels te zien en te horen. Bij het gemaaltje parkeren we en lopen dan door het bijzondere Biesboschgebied met veel plassen en watergangen. Het is hier een rijk natuurgebied. Terug bij de auto kunnen we gaan naar het dichtbij gelegen Biesboschmuseum. Via Werkendam terug naar Harderwijk. Deze excursie gaat door bij redelijk goed weer. Zie daarvoor vanaf donderdag KNNV Gastenboek. Opgave voor donderdag 9 mei.

Wandeling door Natuurtuin Ermelo

zaterdag 18 mei 2024
Start: 13.30 uur bij de bijenstal aan de Konijnenwal.

Deze wandeling houden we in het kader van de week van de Biodiversiteit. De natuurtuin is een aantal jaren geleden gestart met het doel de biodiversiteit te vergroten en daar voorlichting over te geven. Dat thema zal ook aan de orde komen tijdens deze middag. We kijken naar de vele soorten planten in de tuin en ook naar alles wat er vliegt en kruipt en profiteert van de veelheid aan bloemen. We proberen tijdens de wandeling de vlinders, wantsen, bijen, zweefvliegen en kevers op naam te brengen. Voor meer informatie: dick.dooyewaard@gmail.com.

Monitoring van planten aan de Lijsterlaan in Ermelo

maandag 27 mei 2024
De gemeente Ermelo heeft in de middenberm van de Lijsterlaan in Ermelo 4 proefvlakken aangelegd met verschillende vegetaties: een vak met vooral bollen, een vak dat dun is ingezaaid met een bloemenmengsel, een vak dat niet is ingezaaid en een vak dat dik is ingezaaid. De gemeente heeft de KNNV en het NMP gevraagd om vanaf 2023 enkele jaren de plantengroei te monitoren. We gaan daarom een aantal keren kijken hoe de plantengroei zich ontwikkelt in de verschillende vakken. We kijken daarbij ook naar de insecten die we aantreffen. Dit doen we in ieder geval op 2 avonden, nl. op 27 mei en 27 juni. We starten om 19.00 uur vanaf het kruispunt Arendlaan/Lijsterlaan. Aanmelding via de website is gewenst. Voor meer informatie: dick.dooyewaard@gmail.com.

Zomertortel, foto Dick Dooyewaard

Excursie Stille Kern

woensdag 29 mei 2024

Een aantal natuurverenigingen op de Noord-Veluwe organiseert gezamenlijk een excursie naar de Stille Kern in het Harderwold te Zeewolde. Dit gebied kenmerkt zich door een wisseling van struiken, bomen en waterpartijen en is aantrekkelijk voor veel vogels. Zeker in het voorjaar komen er veel soorten voor. Met veel geluk horen en of zien we zelfs een Wielewaal, Zomertortel of Wespendif. Er zijn ook groepen Konikpaarden en Schotse hooglanders te zien. Er loopt een pad door het gebied maar overal is struinen toegestaan. In een periode met veel regen kan het zijn dat het niet overal toegankelijk is. Zelf het pad kan dan deels onder water staan.

Voor meer informatie over het gebied zie: <https://www.staatsbosbeheer.nl/uit-in-de-natuur/boswachterspad-harderwold-stillekern>.

De excursie wordt begeleid door 3 leden van de Vogelbeschermingswacht, KNNV Noordwest-Veluwe en IVN Nijkerk. Per excursieleider wordt een maximum aantal deelnemers van 15 aangehouden. De aanvang is 18.30 uur. Omdat het weer en dus de begaanbaarheid zich niet laat voorspellen, is het uiteraard onder voorbehoud.

Aanmelden: Dik Bos,
secretaris@vbwnoordveluwe.nl of
06-20502568.

Deelnemers krijgen enkele dagen voor de excursie detailinformatie per mail.

Populierenpijlstaart in de Natuurtuin, foto Dick Dooyewaard

Nachtvinders kijken Stille kern

woensdag 29 mei 2024

Aanvang: 22.00 uur

Aansluitend op de regio-excursie van de natuurorganisaties in de Stille kern van het Hosterwold, organiseert de insectenwerkgroep van de KNNV een nachtvindersessie. We krijgen daarvoor toestemming van Staatsbosbeheer omdat de Stille kern na zonsondergang niet meer vrij toegankelijk is.

In dit uitgestrekte natuurgebied verwachten we andere soorten nachtvinders dan op de Veluwe. We denken dan aan soorten die voorkomen op heidevelden en ook soorten die voorkomen bij riet, populier en wilg. En misschien hebben we geluk en komt er een (Populieren)pijlstaart langs. De vlinders worden aangetrokken door speciale lampen en zijn dan goed te bewonderen op een wit scherm. Er is daar geen verstoring van andere lichtbronnen. Het gaat alleen door met goed weer en het kan dan doorgaan tot (ver) na middernacht. Houd daar rekening mee als je wilt carpoolen. Aanmelden via de website van KNNV Noordwest-Veluwe. Na aanmelding krijg je kort voor 29 mei informatie of het doorgaat, een routebeschrijving en suggesties voor carpoolen. Voor meer informatie: dick.dooyewaard@gmail.com.

Insecten van de Kampina

vrijdag 31 mei 2024, hele dag

Vertrek 9.00 uur Ermelo, 9.15 uur Harderwijk

De Kampina is een gevarieerd natuurgebied met uitgestrekte heide, dennenbossen en vele vennen. Centraal ligt een groot heidegebied met talrijke vennen zoals het Belversven. In de noordoosthoek van het gebied, liggen de Huisvennen en de Zandbergsvennen, die bijzonder rijk zijn aan libellensoorten. De heide is hier en daar venig en kent bijzondere soorten als Lavendelheide. In de Kampina komt ook het Bont dikkopje voor, een vrij zeldzame standvlinder. Het Bont dikkopje leeft op de overgang van vochtige graslanden en heide naar vochtige bossen, zoals open plekken en brede bospaden in elzenbroekbossen, en bij vennen aan de rand van

struweelrijke heide. Op deze soort focussen we ons tijdens deze excursie, maar ongetwijfeld zien we nog veel ander moois in dit fraaie natuurgebied. Opgeven uiterlijk dinsdag 28 mei bij Peter Pfaff p.pfaff38@gmail.com.

Samen op zoek naar de Zevenster op Landgoed Tongeren

donderdagmiddag 6 juni 2024, ½ dag

Vertrek Ermelo 14.00 uur, Harderwijk 14.15 uur.

De Zevenster is een klein maar fijn bloemetje, dat in mei/juni zijn bloemen boven het strooistel uitsteekt. Het is een echte bosplant, met voorkeur voor voedselarme bossen op zandgronden. Het is een plantensoort van de noordelijke streken die in Nederland zijn zuidgrens heeft. Met name in de bossen van Drenthe, Gelderland en Overijssel kun je hem soms nog treffen. Vandaag bezoeken we een bekende groeiplaats op het landgoed Tongeren, waar we ook een mooie wandeling maken van max. ca. 4-5 km. Opgeven uiterlijk maandag 3 juni bij Peter Pfaff p.pfaff38@gmail.com.

Halve-dag fietsexcursie Crescentpark en Delta Schuitenbeek

zaterdag 8 juni 2024

Vertrek: 8.00 uur VVV Ermelo, 8.30 uur fietsbrug over A28 (Botterbrug) Harderwijk

We fietsen eerst naar het Crescentpark en sluiten aan bij de mensen uit Harderwijk die aan deze (park)kant van de Botterbrug wachten. Daarna gaan we kijken naar de oeverzwaluwenwand of de zwaluwen de jongen voeren. Vervolgens over de weg en langs het Randmeer naar het Groene Kruispunt en de vogelhut. Tenslotte gaan we kijken bij de Delta Schuitenbeek. Deze fietstocht kan alleen doorgaan met redelijk geschikt weer.

Foto Martin van Hemert

Wandelen met oog voor de natuur: Wisselse Veen en Tongerensche Veen

woensdag 12 juni 2024

Vertrek: Harderwijk 8:20 uur, Ermelo 8:05 uur

Vertrekpunt wandeling: Parkeerplaats Wisselse Veen, Boerweg, Emst
Vertrektijd wandeling: 9:00 uur
Deze wandeling voert langs het Tongerensche Veen en het Wisselse Veen. Het Tongerensche Veen was vroeger een moerasgebied wat je nog kan zien door de vele vennen. Het Wisselse Veen kenmerkt zich door natte graslanden, vennen, kwelbeken en sloten. In de graslanden komen onder andere de Echte koekoeksbloem, Heideblauwtje, Gentiaanblauwtje, glazenmakers en waterjuffers voor. In de beken leeft ook de Beekprik. Onderweg is er geen horeca. Opgeven via de website.

Inlichtingen bij Martin en Emke van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532

Foto Martin van Hemert

Excursie naar de Leemputten van Staverden

zaterdag 22 juni 2024

Vertrek: Ermelo 13.15 uur; vanaf de ingang 13.30 uur.

De Leemputten is rijk aan bijzondere flora en fauna, o.a. orchideeën en andere zeldzame planten, bijzondere libellen en vlinders. Voor het gebied gelden strikte regels: op de paden blijven en achter elkaar lopen en niet op de bodem gaan liggen om een mooie foto te kunnen scoren. Er mag een beperkt aantal personen mee, niet meer dan 15. Deze excursie zal door Annemarie Kooistra worden geleid. Route: Vanaf de N302 richting Apeldoorn de afslag Leuvenum/ Staverden nemen (Garderenseweg). Na ongeveer 150 meter aan de rechterkant is de parkeerplaats met enkele parkeerplekken. Probeer te carpoolen. Er is een andere parkeerplaats op het Houtdorperveld. Hiervoor rechtsaf slaan op de rotonde, even verder aan de linkerkant is de parkeerplaats. Aanmelden is verplicht via de website van KNNV Noordwest-Veluwe. Voor meer informatie: dick.dooyewaard@gmail.com.

Monitoring van planten aan de Lijsterlaan in Ermelo

donderdag 27 juni 2024

Zie informatie bij 27 mei 2024.

Dagexcursie Reestdal (Oud Avereest)

zaterdag 6 juli 2024

Vertrek: Ermelo 8.00 uur, Harderwijk: 8.15 uur

Van Hilbert Folkerts (van de lezing over Bijeneters) vernamen we dat er de laatste paar jaar geen Bijeneters meer in dit gebied geweest zijn. Daarvoor moeten we naar Zuid-Limburg! Op zijn advies gaan we dan maar kijken in een gebied van het Reestdal, de Takkenhoogte. Hier is een wandeling langs een zwaluwwand uitgezet, wie weet wat nog meer?? Start: Nieuwedijk 26, Zuidwolde.

Ook is het interessant het museum van dit Drents/Overijssels gebied te bezoeken. Naam: De Wheem, Oud Avereest 22, Balkbrug. Open 13.00-17.00 uur Als er daarna nog energie over is:

daar zijn ook boeiende wandelingen te maken. Om deze excursie door te laten gaan, is redelijk weer nodig. Zie KNNV Gastenboek. Opgave voor donderdag 4 juli.

Nationale nachtvlindernacht

zaterdag 6 juli 2024

Aanvang: 22.00 uur

Vrijdag 5 en zaterdag 6 juli zijn de nationale nachtvlindernachten. Dan worden er overal in het land bijeenkomsten georganiseerd om samen naar nachtvlinders te kijken. Op zaterdag 6 juli organiseert de KNNV insectenwerkgroep onze eigen nachtvlindersessie op de grens van Ermelo en Putten. De vlinders worden aangetrokken door speciale lampen en zijn dan goed te bewonderen op een wit scherm. We zijn te gast bij Peter Teune op een recreatieterrein en zullen daar een opstelling hebben met 2 schermen. Het kan alleen doorgaan met goed weer en het kan doorgaan tot na middernacht. Houd daar rekening mee als je wilt carpoolen.

Er is plaats voor 15 deelnemers. Aanmelden via de website. Na aanmelding krijg je kort voor 6 juli informatie of het doorgaat en een routebeschrijving.

Wandelen met oog voor de natuur: Drie

woensdag 10 juli 2024

Vertrek: Harderwijk 8:25 uur, Ermelo 8:40 uur

Vertrekpunt wandeling: Parkeerplaats Veluwe Auto, Sprielderweg, Drie
Vertrektijd wandeling: 9:00 uur
We verkennen de omgeving van het esdorp Drie. Kenmerkend zijn de akkertjes rond de oude landbouwenclave Drie en de oude houtwallen. De Speulderbossen hebben kronkelige paadjes en lange, kaarsrechte zandwegen. Dit zijn koningswegen, die stadhouder Willem III als jachtwegen gebruikte. Geen horeca onderweg. Opgeven via de website.

Inlichtingen bij Martin en Emke van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Foto Martin van Hemert

Middagexcursie naar een historisch boeren erf in Hierden

vrijdag 12 juli 2024

Vertrek: Ermelo 13.00 u., Harderwijk 13.15 u.

Begin excursie 13.30 u., Hagenweg 4, 3849 NL Hierden

Deze excursie wordt samen met de Historische Vereniging Harderwijk (Herderewich) georganiseerd.

I.v.m. de beperkte ruimte op het erf graag zoveel mogelijk carpoolen of met de fiets komen.

In Hierden staat Bheene's Boerderie, een historische boerderij op 'De Duinen', het hoogste deel van Hierden. In deze boerderij woont D.S. Hij probeert de boerderij zo authentiek mogelijk te runnen en de geschiedenis in ere te houden.

Bij de heerd in de voorkamer, of zoals ze hier zeggen "op de heerd", hangt bij de schouw nog de pet van opa Teunis waar hij altijd hing. Dirk en zijn vrouw slapen in de bedstede.

Het bakhuis, foto Ati Vijge

Historisch boerengereedschap, foto Ati Vijge

De deel had vroeger plek voor 16 koeien, 1 stier en 1 paard. Nu ontvangt Dirk er gasten. De wanden en zoldering zijn nog in de oude staat. Achter de boerderij staat een bakhuisje, waar vroeger het boerengezin in de zomer woonde, iedereen kon er in en uit lopen. Ook het washok is er nog, met wasteilen in diverse maten. In de boomgaard staan oude appellrassen, notenbomen en meer. Erachter ligt een stuk bouwland waar Eenkoorn, een oude tarwesoort, wordt verbouwd. En Dirk is voorzichtig begonnen met een voedselbos. Rondom het bouwland is een oude houtwal. Daarachter lopen de kippen vrij rond. Zij doen zich tegoed aan het onkruid. Er zijn veel oude machines te bewonderen, een tractor, een combine en noem maar op. En oude auto's. Verder nog allerlei oud gereedschap. Je kijkt je ogen uit! Opgeven via de website. Er kunnen maximaal 10 personen mee. Desgewenst kom je op de reservelijst en herhalen we de excursie later een keer.

Na het bezoek aan het erf gaan we naar 'De Hierdense Hôf', Tweede Parallelweg 15, Hierden. Dit voedselcollectief biedt verse, gezonde en duurzame producten uit de buurt. Denk hierbij aan groente, fruit, zuivel en vlees op bestelling. Dit collectief is onlangs door Dirk Schuurkamp samen met Peter Olofsen, een andere boer, opgericht. Zie www.dehierdenschhof.nl voor meer informatie. Informatie bij Ati Vijge awvijge@outlook.com.

Algemene excursie Leersumse Veld donderdag 18 juli 2024

Vertrek: Harderwijk 9:00 uur, Ermelo 9:15 uur

Start vanaf De Veldschuur, Maarsbergseweg 18a, Leersum 10:00 uur
Het Leersumse Veld is in de ijstijd door

smeltwater uitgesleten in de Utrechtse Heuvelrug. Het huidige landschap is zeer gevarieerd. Je vindt er stuifzand, bos, heide en door veenaafgraving ontstane plassen, met bijv. Kleine zonnedauw. Op de heide zagen wij Klein warkruid, in kleine rogge-akkertjes vonden we Korensla. De plassen trekken veel libellen en vogels (o.a. Geoorde Fuut), die goed te bekijken zijn vanuit een observatiehut.

Opgeven uiterlijk 13 juli via de website. Voor informatie: geertje. pettinga@gmail.com.

Staat deze plant er nog?

woensdagmorgen 24 juli 2024, ½ dag

Vertrek Harderwijk 9.00 uur, Ermelo 9.15 uur.

In de omgeving van Leuvenum gaan we op zoek naar de Wolfskers. Uiteraard noteren we ook alle plantensoorten die we tijdens deze zoektocht tegenkomen. Met elkaar dragen wij ons steentje weer bij aan het inzicht in de rijkdom aan planten in ons gebied en spijkeren we ook onze plantenkennis weer bij. Zie ook de bijdrage elders in dit blad. Opgeven uiterlijk maandag 21 juli bij Peter Pfaff p.pfaff38@gmail.com.

Insecten en planten Luttenbergerven

zaterdag 27 juli 2024, halve of hele dag, nog nader te bepalen, mede afhankelijk van de weersomstandigheden

Vertrek Ermelo 9.30 uur, Harderwijk 9.45 uur

Het Luttenbergerven is een natuuroase in een verder ééntonige, agrarische omgeving met vooral veel Engels raaigras. Dit gebied is gelukkig gespaard gebleven in de ontginningsdrift en heeft een zeer rijke flora en fauna, die typerend zijn voor blauwgraslanden. Er wordt zelfs beweerd dat dit een van de grootste overgebleven blauwgraslanden van Nederland is.

Op <https://edepot.wur.nl/340331> is een uitgebreid artikel te vinden over dit bijzonder interessante gebied. Absolute aanrader om dit artikel te lezen én deel te nemen aan deze excursie naar een verrassend en relatief onbekend gebied. Aanmelden via de website voor 23 juli.

Staat deze plant er nog?

maandagmorgen 5 augustus 2024, ½ dag
Vertrek Ermelo 9.00 uur, Harderwijk 9.15 uur.

In de omgeving van het Hulshorster Zand gaan we op zoek naar de Grote Wolfsklauw. Uiteraard noteren we ook alle plantensoorten die we tijdens deze zoektocht tegenkomen. Met elkaar dragen wij ons steentje weer bij aan het inzicht in de rijkdom aan planten in ons gebied en spijkeren we ook onze plantenkennis weer bij. Zie ook de bijdrage elders in dit blad. Opgeven uiterlijk vrijdag 2 augustus bij Peter Pfaff p.pfaff38@gmail.com.

Wandeling Landgoed Appel

zaterdag 10 augustus 2024

Vertrek: 9.30 uur Harderwijk, 9.45 uur Ermelo

Op zaterdag 10 augustus 2024 staat van 10.00 uur tot ca. 14.00 uur een (foto) wandeling gepland door het fraaie veenontginningslandschap van landgoed Appel nabij Voorthuizen.

In deze tijd van het jaar is er zeker kans op het zien van de Zwervende pantserjuffer en de Tangpantserjuffer. Ook de Zuidelijke heidelibel en andere libellen, kunnen we mogelijk te zien krijgen tijdens deze wandeling. We lopen met name langs het fietspadgedeelte van de Woudweg, en uiteraard behoren behalve libellen ook andere insecten en planten (zoals de Grondster, Ruige veldbies en Veenbies) tot de mogelijke waarnemingen. Tip: Neem gezellig een broodje/drankje mee voor een kleine picknick op een mooi plekje. Opgeven voor deze wandeling via de website.

Voor informatie: Peter Teune, paertc3@gmail.com.

Foto Martin van Hemert

Wandelen met oog voor de natuur: Speulder- en Houtdorperveld

woensdag 14 augustus 2024

Vertrek: Harderwijk 8:25 uur, Ermelo 8:40 uur

Vertrekpunt wandeling: Parkeerplaats bij school in Speuld
Vertrektijd wandeling: 9:00 uur
We zwerven over het Houtdorperveld en Speulderveld. We hebben glooiende heidevelden en kunnen ver weg kijken; misschien bloeit de heide tijdens onze wandeling. We komen daar Pijpenstrootje en Bochtige smele tegen. Deze hei is belangrijk voor het Heideblauwtje en de Heivlinder. Het is een geliefd gebied voor wandelaars. Geen horeca onderweg. Opgeven via de website.
Inlichtingen bij Martin en Emke van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Foto Emke van Hemert

Avondexcursie Flevopolder

woensdag 14 augustus 2024

Vertrek: Ermelo 18.30 uur, Harderwijk 18.45 uur

We zullen eerst de Kapteinshut aan het begin van de Strandgaperweg bezoeken en daarna kijken (en luisteren) waar het op dat moment interessant kan zijn. Bij die excursie heb je bosvogels, weidevogels, rietvogels en watervogels. In het riet hoor je in de avond en nacht vaak de zang van Kleine karekiet en Rietzanger. Op de plas zijn (vooral in de winterperiode) Krooneenden te zien. Er is zelfs een pad naar genoemd, het Krooneendenpad.

Hooilanden, foto Hans Geurtsen

Dagexcursie Binnenveldse Hooilanden en Bovenpolder bij Wageningen

zaterdag 24 augustus 2024

Vertrek: Harderwijk 8.30 u., Ermelo 8.45u.

We maken een wandeling onder leiding van een gids van 'Mooi Binnenveld'. In Het Binnenveld, ten noordwesten van Wageningen, ligt een gebied van bijna 300 hectare waar volop wordt ingezet op de ontwikkeling van nieuwe natuur. Ooit was Het Binnenveld een drassig laagveengebied met grote biodiversiteit. Vanaf 1950 werd het langzamerhand hoogproductief weidegebied, maar sinds 2019 is de overgang naar nieuwe natuur weer ingezet. Het gebied, dat gezamenlijk eigendom is van Stichting Mooi Binnenveld, Coöperatie Binnenveldse Hooilanden en

Bovenste polder, foto Ati Vijge

historische vereniging HERDEREREWICH

Bovenpolder, foto Ati Vijge

Staatsbosbeheer, is in 2019 afgeplagd en het waterbeheersysteem is gescheiden van het omliggende agrarisch gebied. Het gebied is nu veel drassiger en flora en fauna grijpen hun kans! Er is ruimte voor bloemrijke (Dotterbloem-) hooilanden, blauwgraslanden en trilveen en (weide-)vogels hebben het al enorm naar de zin.

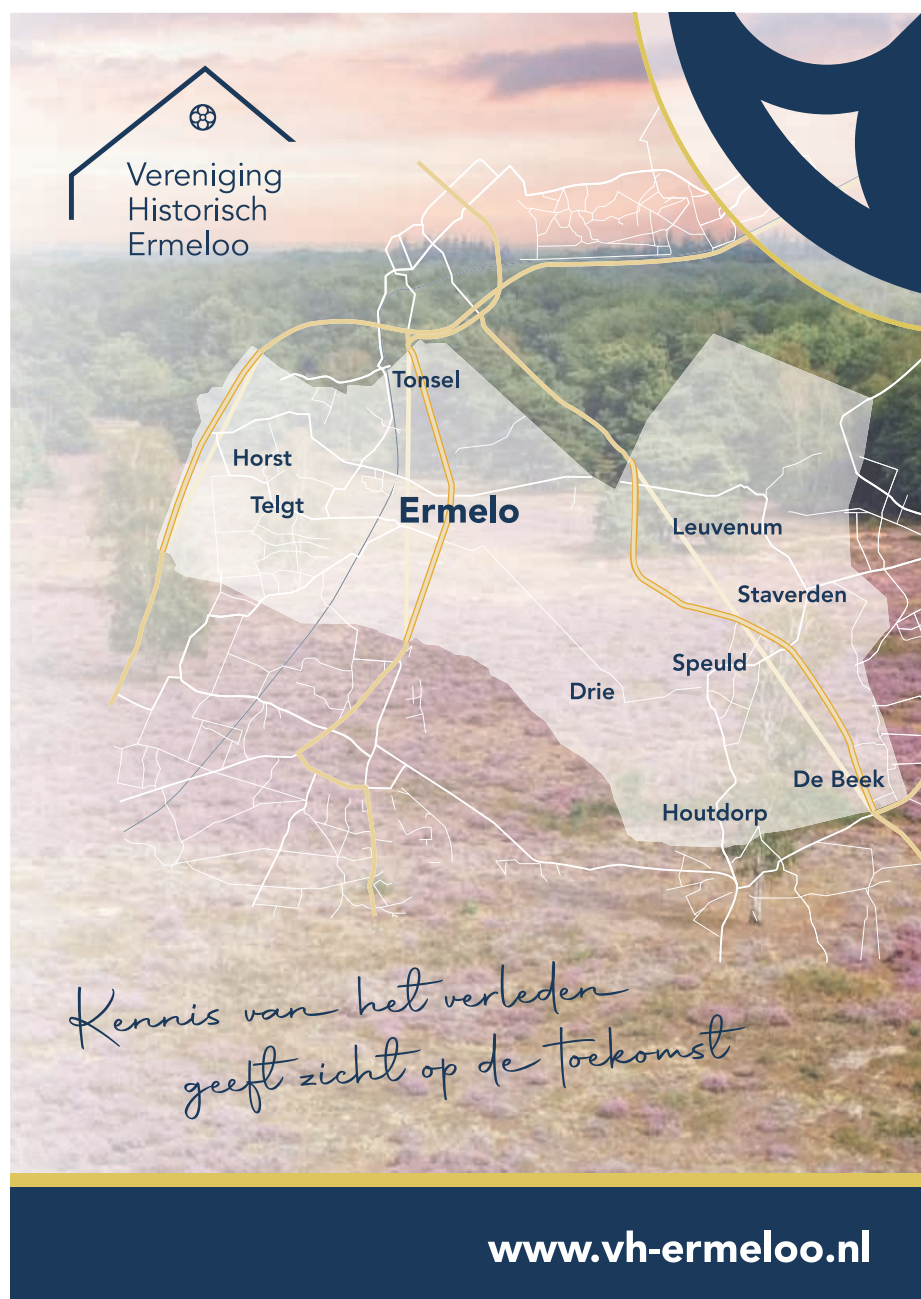
Eind augustus is wel even een lastige tijd voor vogels en planten. De broedvogels zijn meest weg, de trekvogels moeten nog komen. Maar je kunt de laatste karekieten nog horen, en de Bruine kiekendief blijft rondvliegen, zoekend naar een vogel of muis als prooi, en de ooievaars klonteren samen rond een plas of net gemaaid grasland. Van de planten kun je nog de doorzetters van de Klokjesgentianen, Blauwe knoop en Kattenstaarten vinden. Op droogvallende moerassen vind je Tandzaad en Vlooienskruid. Soms duiken opeens andere soorten op, zoals de Waterpunge. Vlinders en zweefvliegen zijn nog wel te vinden, vaak juist op wat ruigtekruiden langs de kades.

Icarusblauwtje en Kleine vuurvlinder zitten dan in hun nazomergeneratie. Van de libellen kun je latere soorten zoals Heidelibellen, Paardenbijter en Grote glazenmaker verwachten. Voor meer informatie over het gebied kun je kijken naar de uitzending van "Vroege Vogels" van 8-1-2024.

We maken een tussenstop bij restaurant Het Gesprek en gaan daarna naar de Wageningse Bovenpolder om in de uiterwaarden van de Neder-Rijn een klein rondje te wandelen en te kijken naar (water)vogels, vlinders, etc. We kunnen hier grazers tegenkomen.

(koeien en paarden) Uiterlijk 16.00 uur rijden we terug.

Er kunnen maximaal 15 personen mee, opgave vóór 21 augustus. Voor informatie: Ati Vijge awvijge@outlook.com of Peter Pfaff p.pfaff38@gmail.com.

Hier had uw
advertentie
kunnen staan!!

*Ontdek
Beleef
Bescherm*

Tarieven per jaar 3 nummers
€ 30 voor een kwart pagina
€ 55 voor een halve pagina

Een verregende voorjaarstuin

foto's Nico de Jong

Indien onbestelbaar:
F. Eibrink, Operadreef 52, 3845 GP Harderwijk

Inhoud

Van de bestuurstafel	2
Bestuur en Werkgroepen	3
Kieskeurige tuinvogels	4
Verslagen	6
Vacatures	7
Staat deze plant er nog?	7
Excursies en avonden	8
Een verregende voorjaarstuin	15
Agenda	16

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Noordwest-Veluwe
Opgericht 10 mei 1971
Secr.: secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl
Schaapskamp 9
3849 PS Hierden
KNNV-website: www.knnv.nl/noordwestveluwe

Agenda

april

donderdag 25 Staat deze plant er nog?

mei

woensdag 1 Speuren naar de Beekrombout

woensdag 8 Wandelen met oog voor de natuur:
Harderbos

zaterdag 11 Dagexcursie Biesbosch

zaterdag 18 Wandeling Natuurtuin Ermelo

maandag 27 Monitoring planten Lijsterlaan Ermelo

woensdag 29 Excursie Stille Kern

woensdag 29 Nachtvinders kijken Stille Kern

vrijdag 31 Insecten van de Kampina

juni

donderdag 6 Plantenexcursie Landgoed Tongeren

zaterdag 8 Fietsexcursie vogels

woensdag 12 Wandelen met oog voor de natuur: Wisselse-
en Tongerensche Veen

zaterdag 22 Excursie Leemputten Staverden

donderdag 27 Monitoring planten Lijsterlaan Ermelo

juli

zaterdag 6 Vogelexcursie Reestdal

zaterdag 6 Nationale nachtvindernacht

woensdag 10 Wandelen met oog voor de natuur: Drie

vrijdag 12 Excursie historisch boerenerf Hierden

donderdag 18 Excursie Leersumse Veld

woensdag 24 Staat deze plant er nog?

zaterdag 27 Excursie Luttenbergerven

augustus

maandag 5 Staat deze plant er nog?

zaterdag 10 Wandeling Landgoed Appel

woensdag 14 Wandelen met oog voor de natuur: Speulder-
en Houtdorperveld

woensdag 14 Avondexcursie Flevopolder vogels

zaterdag 24 Excursie Binnenveldse Hooilanden en
Bovenpolder

september

vrijdag 6 Nachtvinders

zaterdag 7 Fête de la Nature, o.a. plantenzoektocht